

Bunii au grijă de nepoți

Ghid pentru bunii care educă și au grijă de nepoții părinții cărora au plecat peste hotare

HelpAge
International

Leading global action on ageing

Potrivit Studiului de Demografie și Sănătate 2005:

- Fiecare al treilea copil sub 14 ani locuiește cu un părinte.
- Fiecare al 14-lea copil sub 14 ani locuiește fără ambii părinți.

În Moldova numărul copiilor sub 14 ani rămași fără îngrijirea părinților crește rapid în ultimii ani:

Copii fără ambii părinți	în anul 2000 – 2 % în anul 2005 – 7 %	Copii fără un părinte	în anul 2000 – 18% în anul 2005 – 31%
--------------------------	--	-----------------------	--

Câți copii rămân azi fără părinți? Câți copii vor rămâne mâine fără părinți? De regulă, copiii, părinții cărora pleacă peste hotare, rămân în grija bunelor, rudelor, vecinilor.

În grija cui rămân copiii, părinții cărora pleacă peste hotare?

- Familia extinsă – bune/rude **SAU** singuri.
- Casele de copii de tip familial **SAU**, în ultima instanță, în internate sau în case de copii. În cazul când părinții pleacă peste hotare, copilul rămâne fără ocrotire și grijă părintească, ce poate fi înlocuită cel mai bine de **bunei** sau **rude**.

Autoritatea tutelară identifică copiii rămași fără ocrotirea părintească și aleg forma de plasament:

a) prin adopție, b) prin instituirea tutelei/curatelei, c) prin plasarea în casele de copii de tip familial, d) prin plasarea în instituții de tip rezidențial ca ultimă formă de protecție.

Bunicii pot fi adaptatori?

Da, dar numai sub vârsta de 50 ani.

În Moldova aproape 177,000 copii sunt afectați de migrația părinților lor peste hotare. În ultimii ani s-a dublat numărul copiilor care cresc fără unul sau fără ambii părinți, astăzi ajungând la 31% din numărul total de minori. Situația familiilor migrante se îmbunătățește pe termen scurt, dar plecarea lor la muncă peste hotare afectează starea psiho-emoțională a copilului cu efect de durată.

De ce internatul nu este cea mai bună soluție pentru copil?

Instituțiile de tip rezidențial sunt locul în care copilul ar trebui să ajungă în ultimă instanță. Studiile recente demonstrează că deseori impactul asupra copiilor din instituții este:

- Cu cât mai mic este copilul și cu cât mai mult durează instituționalizarea lui, cu atât mai mare este impactul adus dezvoltării lui.
- Deseori copiii pot avea rețineri în dezvoltarea intelectuală, emoțională și fizică.
- Neputința de a judeca critic față de sine, impulsivitate.
- Copiii instituționalizați se confruntă **cu nesiguranța viitorului lor**. Lipsa oportunităților de învățare a rolurilor și deprinderilor necesare vieții adulte. Șanse minime de a se adapta cu succes în societate.

Ce este tutela și curatele?

Tutela se instituie asupra minorilor în vârstă de până la 14 ani, rămași fără ocrotire părintească. Odată cu atingerea vârstei de 14 ani a copilului rămas fără ocrotire părintească, **tutorele devine curator** până la vârstă de 18 ani și este reprezentantul legal al copilului.

Cine/ce este autoritatea tutelară?

- autoritatea centrală – Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului.
- organele executive ale autorităților administrației publice locale de **nivelul II** – direcțiile (secțiile) de învățământ.
- autoritățile din unitățile administrativ-teritoriale de **nivelul I** – consiliile locale.

De ce este nevoie de instituirea tutelei/curatelei?

- tutorele/curatorul este reprezentantul legal al copilului și încheie acte juridice fără mandat în numele și în interesul minorului;
- administrează și dispune eficient de bunurile celui pus sub tutelă, în numele acestuia;
- pentru fiecare copil luat sub tutelă/curatelă statul alocă 200 de lei lunar familiilor în al căror plasament se află minorul.

De ce anume copilul rămas fără grija părinților plecați peste hotare necesită o atenție deosebită?

Anume copilul părinților emigranți este mai predispus:

- să fie discriminat de copiii care locuiesc cu părinții biologici;
- să părăsească școala de timpuriu;
- să părăsească căminul familial;
- să devină victimă a abuzului, traficului de ființe umane, să utilizeze droguri, țigări și alcool și să fie implicat în crime mici.

Este oare doar copilul afectat de migrația părinților?

Migrația forțelor de muncă peste hotare deseori îi determină pe părinți să lase copiii în grija bunelor, care sunt și ei afectați de acest fenomen într-un mod neașteptat. Buneii, dintr-odată, sunt în situația de a-și asuma responsabilitatea asupra lucrurilor casnice, educarea și îngrijirea nepoților, fără a primi suport corespunzător. Această situație generează dificultăți pentru persoanele în etate care îngrijesc de copii, de unde apare și riscul instituționalizării lor. Pentru a întări capacitatea bunelor să educe și să îngrijească de nepoți, părinții cărora migrează peste hotare, ei au nevoie de suport emoțional, social, material și legal.

În Republica Moldova persoanele în etate reprezintă o sursă importantă de îngrijire și educare a copiilor rămași fără grija părintească și un mecanism eficient de prevenire a instituționalizării.

Îndrumări pentru buneii:

- copilul se dezvoltă diferit, în funcție de vârsta lui: pruncie (până la un an); vârstă infantilă (1-3 ani); vârstă preșcolară (3-6 ani); vârstă școlară primară (6-11 ani); adolescență (12-16 ani);
- anume joaca reprezintă activitatea de bază a copilului de vârstă fragedă, ea contribuie la dezvoltarea percepției, gândirii, emoțiilor, comunicării, imaginației și conștiinței copilului;
- copilul trebuie ascultat, indiferent de afirmațiile care le face;
- în funcție de comportamentul pe care îl vede la persoanele apropiate, el își determină comportamentul propriu pe viitor;
- copilul lipsit de atenție și comunicare caută refugiu în stradă sau în lucruri negative (fumat, alcool, huliganism etc.).

Unde să ne adresăm?

În cazul traficului de ființe umane	“La strada” Linia fierbinte 0 800 77777 (în Moldova apel gratuit) +373 22 233309 (din străinătate) 0533 86 030 (în Transnistria – apel gratuit)
În caz de abuz (viol, agresiune verbală, pedeapsă fizică)	Direcția municipală pentru protecția copilului (0 22) 24 27 02 Centrul național de prevenire a abuzului față de copii (0 22) 758806
Pentru consiliere confidențială la HIV/SIDA, infecții cu transmitere sexuală și alte probleme de sănătate	Centrul de sănătate prietenos tinerilor „Neovita” (0 22) 463728
Încălcarea drepturilor	Centrul de informare și documentare privind drepturile copilului din Moldova (0 22) 716598
Rețea în promovarea serviciilor adresate tinerilor	Centrul Național de Resurse pentru Tineri (0 22) 211605 Centrul Media pentru Copii și Tineri (0 22) 731452
Orice persoană vulnerabilă și care are nevoie de informație, sprijin și ajutor	Secția de asistență socială și protecție a familiei Direcția de asistență socială din cadrul primăriilor din raion sau municipii Primăria din comunitate
Instituții responsabile de protecția familiei și a copilului, la nivel național	Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului (0 22) 737572 Ministerul Educației și Tineretului (0 22) 234503 Ministerul Sănătății (0 22) 729907

HelpAge International, Moldova

Str. Bănulescu-Bodoni 57/1, of. 431
Chișinău, R. Moldova
Tel: +373 22 225098
Fax: +373 22 224672
tsorocan@helpageinternational.org

HelpAge International, London

PO Box 32832
N1 9ZN, UK
Tel: +44 (0)20 7278 7778
Fax: +44 (0)20 7713 7993
Website: www.helpage.org

Copiii alături de buneii

Dacă părinții migrează peste hotare, cel mai bun loc pentru creșterea copilului este lângă buneii sau rude

Fiecare copil are dreptul la viață, creștere și dezvoltare sănătoasă

**Fiecare copil are dreptul la familie
Nicio instituție, oricât de amenajată ar fi ea, nu poate înlocui familia**

Sfaturi pentru buneii — Cum să educăm încrederea în sine la copil:

- În fiecare zi îndepliniți o muncă obișnuită împreună cu copilul.
- Oferiți copilului mai multe posibilități pentru joacă.
- Oferiți copilului posibilitatea de a găsi soluții la probleme.
- Dați copilului să îndeplinească însărcinări.
- Lăudați și apreciați copilul chiar și pentru cele mai neînsemnate fapte.
- Susțineți copilul în încercarea lui de a soluționa problema în care întâmpină greutate.
- În educația copilului folosiți doar afirmații pozitive și de încurajare.

HelpAge
International

Leading global action on ageing

unicef